

Шалтгаан ба үр дагавраас логик загварт

Рэймонд Жирвэйс

2022

Агуулга

Энэ сэдвийн хүрээнд:

- ❖ Шалтгаан ба үр дагаврын хамаарлыг ярилцана

Үр дүн ба шалтгаан үр дагавар

Бидний мэдэж буйгаар

- Үр дүн (эсвэл үр нөлөө) гэдэг нь

---**шалтгаан үр дагавраас** бий болж буй дүрслэгдэхүйц эсвэл хэмжигдэхүйц өөрчлөлт

Тиймээс бид шалтгаан, үр дагаврын холбоог нарийн ойлгох нь чухал юм.

Шалтгаан үр дагаврын хамаарал гэж юу вэ?

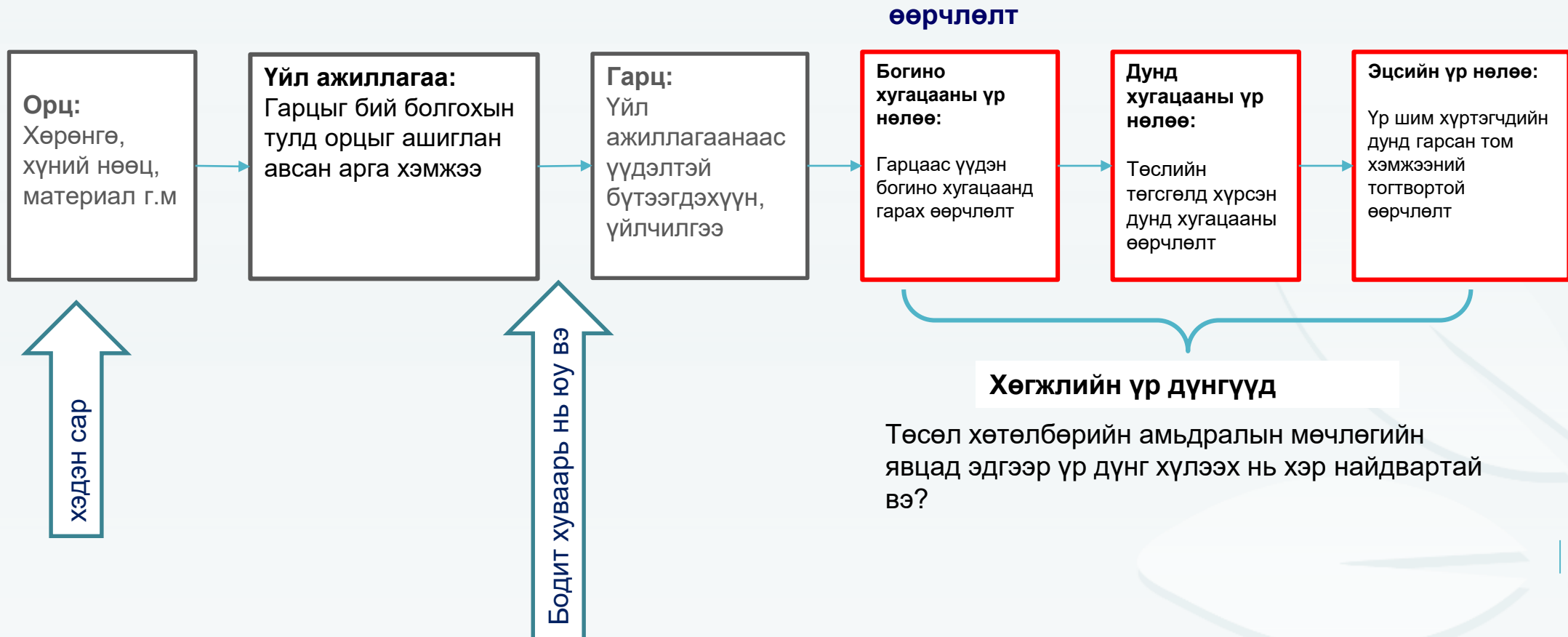
- Төлөвлөлтийн хувьд шалтгаан-үр дагаврын хамаарал нь хийгдэж буй нэг үйл ажиллагаа (шалтгаан) нь хүлээгдэж буй өөрчлөлтийг (үр нөлөө, дагавар) бий болгодог гэж үздэг юм. Нэг шалтгаан нь хэд хэдэн үр дагавартай байж болно. Үр дагавар бага буюу нөлөө багатай байх нь сул хамааралтайн шинж тэмдэг юм.

Шалтгаан үр дагавартай холбоотой чухал гурван шалгуур нь:

- Цаг хугацааны хувьд: Шалтгаан нь үр дагавраас өмнө байх ёстой;
- Хамаарал: шалтгаан, үр дагавар нь хамтдаа байдаг
- Өөр тайлбаруудыг үгүйсгэх ёстой.

Төлөвлөлт нь цаг хугацаанаас хамааралтай байдаг

Энгийн шугаман үр дүнгийн гинжин холбоо

Шалтгаан үр дагаврын холбоо

- Шалтгаан ба үр дагаврын холбоо нь үйл ажиллагаа (үйлдэл - гарц, гэх мэт) хооронд учир шалтгааны холбоо тогтоох үйл явц юм. Энэ нь хөтөлбөр ямар ч гэсэн, ямар нэгэн **хэмжигдэхүйц үр нөлөө** үүсгэсэн болохыг илэрхийлнэ.
- Учир шалтгааны холбоосын хүчийг үнэлэх, хэмжих нь төлөвлөгчдөд таамаглалаа шалгах боломжийг олгодог
- Эдгээр таамаглалууд нь **“Хэрэв ...бол... тэгвэл”** зарчмаар загварын бүхий л түвшинд илэрхийлэгдсэн байдаг
- **Хэрэв** хөрөнгө оруулалт (нөөц) бэлэн, **бол** нутгийн захиргаанаас үйл ажиллагааг дэмжинэ, **тэгвэл** үр дүнд хүрэх боломж ихэснэ.
- **Хэрэв** гарц (чадавхжуулах) биелэгдсэн **бол** малчид идэвхэжнэ, **тэгвэл** тэмээний арчилгаа, маллагаа сайжирна

Хамаарал хэр тодорхой байгаа эсэхийг шалгах нь чухал

- Төлөвлөгчдийн асуух үндсэн асуулт бол: Төсөл /хөтөлбөр нь хэрэгжих хугацаандаа хэмжигдэхүйц/ үнэлэгдэхүйц ямар нэгэн өөрчлөлтийн шалтгаан болсон уу?
- Асууж болох зарим асуулт:
 - Төсөл/ хөтөлбөр нь тухайн цаг үед, салбарын цор ганц үйл ажиллагаа байсан уу?
 - Төсөл/ хөтөлбөр нь өөрчлөлтөд зөвхөн хувь нэмэр оруулсан уу?
 - Өөрчлөлтийн бусад шалтгаануудыг тооцохгүй байж чадах уу?

Өөрчлөлтийн онолоороо шалтгаан үр дагавар нь тодорхой эсэхийг оролцогч талуудын дүн шинжилгээ, үйл ажиллагааны хяналт-шинжилгээ болон үнэлгээгээр хийх боломжтой юм.

• **“ BAYARLALAA ”**

Mongolia:
Enhancing Resource
Management through
Institutional Transformation

Address: Floor 3, National Times News Tower Khudaldaanii gudamj, Khoroo 1
Chingeltei district, Ulaanbaatar-15160 Mongolia

Phone: 7610-5000